

nova bila je zopet meja proti Turčiji. Vendar Sultan Mustafa, poslednji močni vladar, pripelje še enkrat armado na Ogersko in cesar Leopold I. pokliče še enkrat Eugena v pomoč. Prišel je, in pri Centi 11. septembra 1699 potolkel je celo turško armado popolnoma — in zdaj, prvič, tirjali so pogodbe pomirja kristjani od Turkov. (Konec sledí.)

Ozir po svetu.

Potopisne črtice iz Petrograda.

(Dalje.)

Življenje v Petrogradu je tedaj pozimi en dan tako kakor drugi, naj sneg ali dež gré, naj zmerzuje ali južno vreme nastaja. Dan za dnevom pokajo brezove derva v pečéh, naj je mraz silen ali ne, in dan za dnevom derčé sení po ulicah, neprenehoma se kuri v izbah po ulicah, kamor se revni ljudje gret hodijo. Ravno tako se tudi na ulicah blizo gledišč dostikrat kuri, kjer se kočjaži in drugi ljudje ogreti zamorejo. Le v neizrečeno hudem mrazu je, kakor povsod, tudi tukaj vse drugač. Če se sliši: „gorkomér je padel na 20 stopinj“, začno Petrogradčani glave kviško vzdigovati, po gorkoméru gledati in stopinje šteti. Pri 23 do 24 stopnjah mraza morajo policijski služabniki čuti, oficirji pa noč in dan na nogah biti in paziti, da kdo stražnikov in bučnikov ne zaspi, in tistega, kterega spaje narajmajo brez vsega usmiljenja kaznujejo, zakaj gorje tistemu, kterega v tem času zaspanec premaga, — gotovo se nikdar več zbudil ne bode. Pri 25. stopnji mraza prenehajo gledišča, ker ga ne morejo ne igravci ne kočjaži prenesti. Pešci letajo ob takem času po Petrogradu, kakor da bi imeli Bog vé kakošne opravila, nagloma semtertje; sení pa, ktere vedno urno ferčé, derčé sedaj po cvilečem snegu, da se za njimi kadí. Jez ne vé, od kod to pride, da v Petrogradu 20 stopinj mraza veliko več zdá, kakor pri nas. Ni ga človeka viditi s prostim obrazom na ulicah; ampak vsak, kdor mora iz hiše iti, si potegne kožuh čez glavo. Ob nos, ušesa ali oči priti, ni kaj majhna reč, in če se zmerzlina na omenjenih delih obraza le količkaj občuti, se morajo berž poribati, sicer človek ob nje pride. Dostikrat se sliši, da potnik na ulicah koga, ki ga sreča, tako le ogovori: „Očka, vaš nos!“ ter mu ga urno s snegom pomane. Z očmi ni toliko opraviti, zato ker jim trepavnice pogostoma zamerzejo. In marsikdo buti z zamerznjenimi očmi proti kakim hišnim vratam, ter poprosi, da bi ga va-njo vzeli, dokler se mu pogled otaja.

Mraz v Petrogradu je veliko hujši, kakor pri nas, pa tudi Petrogradčani ga, kakor vse severne ljudstva tudi bolj občutijo, kakor druge ljudstva. Vsi ptujci, kakor tudi Italijani, Španjci in Francozi so veliko bolj prederzni in manj mehkužni od Petrogradčanov. Rokovice nosimo pri nas zastran lišpa, na Rusovskem jih mora vsak imeti, da ga grejejo, še celó kmeta pri drevésu ne boš narajmal brez njih. Tukaj so ljudje zapaženi s pasovi, kožuhi, suknom in drugo košmato odejo, kar se pri nas le poredkoma vidi.

Kar rusovske peči zadene, so tako popolnoma narajene, da si ljudje nič boljših izmisliti nemorejo. Iz kahel so sestavljene, po kterih se gorkota dolgo gori in doli vije tako, da dostikrat dolgost od 100 čevljev preseže, preden se v dimnik zgubi. Ako se ravno rusovska peč memo naše železne, ki je v enem hipu razbeljena, prav počasi razgreje, ostane pa veliko delj gorka od naše; če se le enkrat dobro zapali, ostane celi dan vroča. V Petrogradu kurijo večidel le z brezovim lesom, ker je nar bolj po ceni, in brezovo oglje tudi delj časa terpi, kakor pa jelovo. In ravno dobro ogelje stori,

da so rusovske peči tolike koristi za gorkoto. Če pri nas le plamen kuri, dajo na Rusovskem derva v pečéh zgoréti, in če brezova debela tudi pokajo, da je kaj, vendar niso njih peči od samega plamena razgrete. Potem še le, ko mesteje z „juško“ (železno plošo) dobro zaprejo, začne gorkota od peči po izbi puhteti. Rusi vejo s kurjavo svojih peči prav umno v caker hoditi. Kleš in lopate ne poznajo pri kurjavi; nobenega družega orodja nimajo, kakor edino dolgo železno krivljo, s katero oglje vedno obračajo, mešajo, drobijo in ostale glavne k sebi pograbi, da se bolj unamejo in več vročine dajo. V vsaki veliki hiši imajo po enega ali pa po dva kurjača, ki nima celi dan nič družega opraviti, kakor peči oskerbovati, derva nositi in za kurjavo pripravljati. Da imajo ljudje zjutraj pri zajterku že gorke izbe, jim morajo peči že pred dném zakurjene biti. Po navadi si pripravi kurjač že pred ta večer vse, kar za kurjavo potrebujejo; brezovih derv naloži v peč, da se posuše in jih zjutrej z borovjem ali smerečjem podneti, ki jamajo kmali puhteti.

Lahko si po tem takem mislimo, koliko tudi prosto ljudstvo na Rusovskem peči obraja. One so jim od vsega naj koristniše mašine, v kterih kuhajo, kurijo in pečejo. Okrog peči imajo klopi kakor pri nas, kjer se Rusi radi sedé pri peči grejejo, posebno ker severne ljudstva gorkoto in vse kar se ž njo veže, ravno tako čislajo, kakor počitek in spanje. Veliko majhnih globin in luknjic je v peč vdelenih, kamor devajo veliko svojih reči sušiti, po nji obešajo mokre nogovice in razne druge oblačila. Po pečéh imajo tudi postelje napravljene, kamor hodijo v kožuhih zaviti radi in pogostoma polégat.

(Dalje sledí.)

Cajnica mnogoverstnih novíc.

— Koran in ravnopravnost kristjanov na Turškem. — Od bosniške meje se je pisalo v „Agram. Zeit.“ unidan sledeče, kar nam priča, da tudi koran Turkov se da vleči na dve strani: Iz Carigrada je prišel v Bosno te dni neki Effendi iz verste Ulemov. Med drugim nanese beseda, da se začnemo pogovarjati od ravnopravnosti kristjanov, in ko Turčinu jez rečem, da to ne more biti, da bi kadaj kristjani na Turškem ravno tiste pravice vživali kot Turki sami, ker je koran zoper to, — mi Effendi odgovori: da ravno koran ravnopravnost zapoveduje. Ko vidi, da sem neveren Tomaž, mi začne iz korana to dokazovati, rekoč: V koranu govori profet Mahomed takole: „Jez sem s sinom Marije prvi med človeki; mi smo otroci enega očeta in med menoj in Jezusom ni nobenega profeta“. „V tem“ — mi reče Effendi — „spozna Mahomed, da kakor on je tudi Jezus od Boga poslan, in da tudi njegova vera je božja vera, potem takem je tedaj izrečeno, da tisti, ki na Kristusa verjejo, imajo ravno take pravice kakor tisti, ki verjejo na Mahomeda“. To je potterjeno tudi na neki drugi strani korana — govori Effendi na dalje — kjer je govorjenje od poslednje sodbe; tam stoji: „Glas sodbe bo klical: Vsako ljudstvo naj gré za Bogom, ki ga je molilo, in one bojo gospod Boga na sodni dan gledale od obličja do obličja; tisti pa, ki zraven Boga še malike molijo, bojo pahnjeni v večni ogenj“. Effendi mi dokazuje, da pod neverniki, zoper ktere so poslednje strašne besede obrnjene, Mahomed ni zapopadel spoznavavcev Kristusove vere, ki je sin Marije, ampak malikovavce“.

Tako je razkladal Turčin nam ravnopravnost kristjanov po koranu. Čuda je le to, da Turki dosihmal niso korana razumeli tako!